

CUPRINS

CAPITOLUL 1

FUNDAMENTAREA ȘTIINTELOR EDUCAȚIEI.

DILEME ȘI OPTIUNI EPISTEMOLOGICE

<i>(Conf.univ.dr. Ionel Viorel)</i>	11
Introducere	11
1.1. Dileme epistemologice	12
1.1.1. <i>Fundaționism sau coerentism?</i>	12
1.1.2. <i>Realism sau relativism?</i>	17
1.1.3. <i>Internalism sau externalism?</i>	20
1.1.4. <i>Sincronic sau diacronic?</i>	22
1.2. Opțiuni epistemologice	24
1.2.1. <i>Contextualism</i>	24
1.2.2. <i>Sintetism</i>	27
1.2.3. <i>Nuanțare</i>	29
1.2.4. <i>Experiențialitate</i>	32
1.2.5. <i>Modelare</i>	34
<i>Bibliografie</i>	35

CAPITOLUL 2

PROBLEMATICA EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

<i>(Conf.univ.dr. Maciuc Irina, Lect.univ.dr. Mogonea Remus)</i>	37
Introducere	37
2.1. Inovare și reformă în învățământul românesc	37
2.2. Globalizarea în educație, moduri de manifestare, consecințe. Educația la intersecția contextelor locale, regionale, naționale, europene și mondiale	39
2.3. Educația pentru diversitate	41
2.4. Formele educației și relațiile dintre ele	42
2.5. Dimensiunile educației	45
2.6. Educația permanentă	48
2.7. Competențe cheie ale educației europene	51
2.8. Documente europene în domeniul educației și învățământului	51
<i>Bibliografie</i>	54

CAPITOLUL 3

STRUCTURA ȘI DINAMICA PERSONALITĂȚII

<i>(Lect.univ.dr. Florescu Gheorghe)</i>	57
3.1. Conceptul de personalitate. Unitatea structurală și dinamica personalității	57
3.1.1. <i>Personologia</i>	57
3.1.2. <i>Concepte corelate</i>	58
3.1.3. <i>Dinamica și unitatea structurală a personalității</i>	60
3.2. Perspective de abordare. Idiografic și nomotetic în caracterizarea personalității	62
3.2.1. <i>Nomotetic și idiografic în explicarea și descrierea personalității</i>	62
3.2.2. <i>Relevanța educațională a teoriilor privind personalitatea</i>	65
3.3. Însușiri de personalitate (temperamentul, aptitudinile, caracterul)	67

3.3.1. Structuri și însușiri ale personalității	67
3.3.2. Însușiri ale personalității individuale (structura conștientă)	67
3.4. Creștere, maturizare, dezvoltare. Stadialitatea și stadiile dezvoltării	79
3.4.1. Factorii dezvoltării ontogenetice a omului	79
3.4.2. Perspective teoretice asupra stadialității dezvoltării	80
Bibliografie	95
CAPITOLUL 4	
DEZVOLTAREA PSIHICĂ ȘI EDUCABILITATEA	
(Conf.univ.dr. Crăciunescu Romulus)	97
4.1. Dezvoltarea psihică și umană	97
4.2. Creșterea și maturizarea	100
4.3. Factorii dezvoltării psihice: ereditatea, mediul, educația	102
4.4. Educabilitatea. Posibilități și limite în raport cu factorii dezvoltării psihice	105
4.5. Stadialitatea și stadiile dezvoltării	107
Bibliografie	108
CAPITOLUL 5	
CONȚINUTURI GENERALE ȘI PARTICULARE ALE EDUCAȚIEI	
(Lect.univ.dr. Ilie Vali)	109
5.1. Repere în abordarea conținuturilor	109
5.2. Educația intelectuală	113
5.3. Educația morală	114
5.4. Educația estetică	117
5.5. Educația fizică	118
5.6. Educația profesională	121
5.7. Problematika noilor educații	124
Bibliografie	129
CAPITOLUL 6	
FINALITĂȚI EDUCAȚIONALE	
(Conf.univ.dr. Căpraru Marcel)	131
6.1. Importanță și funcții	131
6.2. Derivarea finalităților educaționale	132
6.3. Idealul educațional	134
6.4. Scopuri educaționale	136
6.5. Obiective educaționale	138
Bibliografie	143
CAPITOLUL 7	
ELEMENTE DE TEORIA ȘI METODOLOGIA CURRICULUMULUI	
(Conf.univ.dr. Căpraru Marcel)	145
7.1. Definirea curriculumului. Evoluția în timp	145
7.2. Tipuri de curriculum	149
7.3. Documente curriculare	150
7.4. Proiectarea, implementarea și evaluarea curriculumului	153
7.4.1. Curriculumul cadru sau Curriculumul Matrice	153
7.4.2. Curriculumul la decizia școlii sau Proiectul de curriculum școlar	154
7.4.3. Planificarea unităților de învățare sau Proiecte de Unități Curriculare (PUC)	157
Bibliografie	160

CAPITOLUL 8

PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

<i>(Lect.univ.dr. Pera Aurel)</i>	163
8.1. Procesul de învățământ ca obiect de studiu al didacticii	163
8.2. Sistemul de învățământ și procesul de învățământ	168
8.3. Procesul de învățământ ca unitate a formării și ca sistem cu autoreglare	171
8.4. Caracteristicile procesului de învățământ	175
8.5. Selecționarea conținutului procesului de învățământ	178
<i>Bibliografie</i>	182

CAPITOLUL 9

ÎNVĂȚAREA UMANĂ ȘI ȘCOLARĂ

<i>(Conf.univ.dr. Crăciunescu Romulus)</i>	185
9.1. Definiții și caracteristici ale învățării	185
9.2. Tipuri de învățare	187
9.3. Procesul învățării	193
9.4. Învățarea școlară	197
9.4.1. Definiții și caracteristici	197
9.4.2. Învățarea școlară – componentă a procesului de învățământ	198
9.4.3. Condițiile învățării	200
9.4.4. Factorii motivaționali afectivi	201
9.4.5. Teorii ale învățării și modele de instruire	206
<i>Bibliografie</i>	215

CAPITOLUL 10

PREDAREA. PERSONALITATEA CADRULUI DIDACTIC

<i>(Lect.univ.dr. Ilie Vali)</i>	217
10.1. Specificul predării, funcții	217
10.2. Orientări contemporane privind modelele de predare	219
10.3. Stiluri pedagogice	222
10.4. Profilul de competență al cadrului didactic	229
10.5. Deontologia profesională. Codul de etică	235
<i>Bibliografie</i>	238

CAPITOLUL 11

STRATEGII DE INSTRUIRE

<i>(Conf.univ.dr. Maciuc Irina)</i>	241
11.1. Clasificare, condiții de realizare	241
11.2. Strategii diferențiate de instruire	247
11.3. Metode și procedee didactice	249
11.4. Materiale de instruire și mijloace de învățământ	256
11.5. Forme de organizare a grupeii de copii/clasei de elevi	259
<i>Bibliografie</i>	263

CAPITOLUL 12

EVALUAREA DIDACTICĂ

<i>(Lect.univ.dr. Pera Aurel, Lect.univ.dr. Ilie Vali)</i>	265
12.1. Delimitări conceptuale. Rolul evaluării școlare	265
12.2. Funcții și operații specifice	267
12.3. Tipuri de evaluare	269
12.4. Metode și tehnici de evaluare a rezultatelor școlare	271

12.5. Notarea școlară. Divergențele în notare	274
12.6. Evaluarea progresului copilului preșcolar	277
12.6.1. Repere în evaluarea progresului copilului preșcolar	277
12.6.2. Forme de evaluare a rezultatelor copilului preșcolar	278
12.6.3. Strategii de evaluare specifice grădiniței de copii	279
12.6.4. Înregistrarea sistematică a rezultatelor evaluării	286
Bibliografie	289
CAPITOLUL 13	
PROIECTAREA PEDAGOGICĂ	
(Lect.univ. Postelnicu Constantin)	291
13.1. Necesitatea și importanța proiectării pedagogice	291
13.2. Perspective de abordare și definire a proiectării pedagogice	293
13.3. Caracteristicile proiectării pedagogice	294
13.4. Conținutul proiectării pedagogice (cadrul sau modul de referință este obiectul de învățământ)	296
13.5. Etapele proiectării pedagogice (modulul la care ne raportăm este obiectul de învățământ)	302
13.6. Obiectivarea proiectării pedagogice	303
13.7. Condiții de eficacitate a proiectării pedagogice	305
13.8. Normativitate și creativitate în proiectarea și desfășurarea activității didactico-educative	306
Bibliografie	307
CAPITOLUL 14	
RELAȚII ȘI INTERACȚIUNI EDUCAȚIONALE	
(Lect.univ.dr. Pera Aurel)	309
14.1. Clasa de elevi ca microgrup social	309
14.2. Dirigenția	313
14.3. Psihologia comunicării didactice	320
14.3.1. Conceptul de comunicare și modelele comunicării	320
14.3.2. Tipurile și funcțiile comunicării	325
14.3.3. Comunicarea didactică și comunicarea educațională	331
14.3.4. Conflctele de opinie și soluționarea lor	333
14.3.5. Manipulare și blocaje în comunicarea didactică	337
14.3.6. Eficientizarea comunicării didactice	340
Bibliografie	343
CAPITOLUL 15	
PROBLEMATICA PSIHOPEDAGOGICĂ	
A SUCCESULUI ȘI INSUCESULUI ȘCOLAR	
(Lect.univ.dr. Mogonea Remus)	345
15.1. Delimitări conceptuale	345
15.2. Adaptarea și inadaptarea școlară	345
15.3. Influența succesului și a insuccesului școlar asupra nivelului de reușită a elevilor	347
15.4. Reușita școlară sau succesul școlar	349
15.4.1. Factorii reușitei școlare	350
15.4.2. Succesul și insuccesul școlar din perspectiva teoriei atribuirii	355
15.5. Insuccesul și eșecul școlar	356
15.6. Cauze ale eșecului școlar	357

15.7. Tipuri și forme de manifestare ale eșecului școlar	359
15.8. Prevenirea și combaterea eșecurilor școlare	361
15.8.1. Educatorul – factor hotărâtor în asigurarea reușitei școlare a elevilor	361
15.8.2. Tratarea diferențiată a elevilor	362
15.8.3. Alte strategii de prevenire/înlăturare a eșecului școlar	362
15.8.4. Strategii de instruire activizante	364
15.8.5. Crearea optimului motivațional pentru învățare	365
Bibliografie	365

CAPITOLUL 16

ELEMENTE DE MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

(Lect.univ.dr. Popescu Mihaela)	367
16.1. De la management la leadership în clasa de elevi/grupa de copii	367
16.1.1. Conducere, management sau leadership	367
16.1.2. Managementul clasei de elevi/grupeii de copii	369
16.2. Rolurile profesorului-manager în clasa de elevi/grupa de copii	373
16.2.1. Rolurile profesorului-manager între clasic și modern	373
16.2.2. Relația dintre statut și rol	377
16.3. Cariera didactică. Considerații asupra formării pentru cariera didactică	380
16.4. Managementul conflictului în clasa de elevi	386
16.4.1. Delimitări conceptuale	386
16.4.2. Perspective de definire	387
16.4.3. Specificul stărilor conflictuale în clasa de elevi	388
16.4.4. Cauze/surse ale stărilor conflictuale	389
16.4.5. Tipologia conflictelor	391
16.4.6. Strategii de soluționare a stărilor conflictuale în clasa de elevi	396
Bibliografie	403

CAPITOLUL 17

CONSILIEREA ȘI ADAPTAREA ȘCOLARĂ

(Lect.univ.dr. Stanciu Constantin)	405
17.1. Adaptarea școlară	405
17.2. Aspecte ale educației copiilor cu CES	409
17.3. Metodologia recuperării persoanelor cu handicap mental	411
17.4. Educația copiilor cu aptitudini (supradotații)	413
17.5. Asistența psihopedagogică în școală	419
17.6. Consilierea familiei	420
Bibliografie	421

CAPITOLUL 18

CREATIVITATEA EDUCAȚIONALĂ

(Conf.univ.dr. Novac Corneliu)	423
18.1. Creativitate, inovație și educație în contextul proiectelor europene	423
18.2. Creativitatea – concepte, paradigme și modele explicative	424
18.3. Creativitatea – dimensiune complexă a personalității	427
18.4. Dinamica potențialitate – actualizare în creativitate	428
18.5. Metode și procedee de evaluare și predicție a capacităților creative ale elevilor	430
18.6. Valorizarea potențialului creator al elevilor	434

18.7. Modalități de stimulare a creativității elevilor	436
18.7.1. Metode și tehnici clasice de stimulare a creativității elevilor	436
18.7.2. Metode, tehnici și procedee de stimulare a creativității adaptate situațiilor de învățare desfășurate la nivel preșcolar și școlar mic	440
18.7.3. Metode, tehnici și procedee de stimulare a creativității adaptate activităților de învățare la vârsta școlară mare	442
18.8. Argumente pentru regândirea activității creative individuale și de grup din școli	448
<i>Bibliografie</i>	449
CAPITOLUL 19	
CERCETAREA PEDAGOGICĂ	
(Lect.univ.dr. Frăsineanu Ecaterina Sarah)	451
19.1. Specific, tipuri, funcții	451
19.2. Etape ale cercetării pedagogice	454
19.3. Metode de cercetare educațională	459
<i>Bibliografie</i>	463
CAPITOLUL 20	
PARTENERIATUL EDUCAȚIONAL	
(Conf.univ.dr. Maciuc Irina)	465
20.1. Relația dintre factorii educației	465
20.2. Structura și condițiile programelor de parteneriat	472
20.3. Anexe – Voluntariatul	474
<i>Bibliografie</i>	482
CAPITOLUL 21	
ALTERNATIVE EDUCAȚIONALE	
(Lect.univ.dr. Mogonea Florentina)	483
21.1. Specificul alternativelor educaționale	483
21.2. Educația Montessori	485
21.3. Școala Waldorf	488
21.4. Programul Step-by-Step	491
<i>Bibliografie</i>	494